

JISQS, ONYEMGBAPUTA ANYI

Ndi Hibru 1:1-14

IHEÒMÙMÙ 432

Nke Ndị etiti

AMAOKWU IBUN'ISI: “Ya mere, gānu, me mba nile ka ha buru ndi nēso uzom, nēme ha baptism bā n’aha nke Nna, na nke Ọkpara, na nke Mọ Nso” (Matiu 28:19).

Emezuru Àjà Ahụ

Akwụkwọ Ndi Hibru ka Pọl Onyeozu degara Ndi Hibru bụ ndị nke Kraist, ndi kweworo na Jisqs. Azụlitere ha idebe Iwu nke Moses, ha makwara ihe nile banyere àjà ahụ niile nke aga achụ. Kama àjà ahụ niile ka enyere dika ihe nwereanya iji gosi ndị bi n’oge Agba Ochie na Jisqs gaabia otù ụbọchị jwụsị Obara Ya ka ewee gbaputa mmadụ site ná mmehie. Mgbe Jisqs b́ara, O mere dika ihe onyinyo nke àjà ahụ gosiri. Akpogidere ya n’obe na Kalvari, wụsị Obara Ya. Mgbe emesiri nke a ọ dighi kwa mkpà iji anumanu chụọ àjà ọzọ.

N’isi mbido akwụkwọ nke Ndi Hibru, Pọl naakwara ebube nke Jehova na nke Jisqs. Ọtụtụ nime ndi Ju ndi biri n’oge Jisqs nọ n’ụwa ekweghi na Ọ bụỌkpara Chineke. Pọl n’onwe-ya ekweghiri otù ọ nuru banyere Jisqs; kama mgbe emere ka ọ ghota ma chégharia, o ji ndu ya niile gbalia inwaputara ndiozo na Jisqs bu Ọkpara Chineke.

Ndi Amuma Agba Ochie

N’isi mbido akwụkwọ umummadu, Chineke kwuruokwu site n’onu ndi amuma. Moses bu onyeamuma, otutu ndi amuma ozo no kwa: Samuel, Jeremaia, Aisaia na Ezekiel. Ufodu ndi amuma a kwuruokwu otutu nari arọ tutu ndi amuma ozo ekwueokwu, ma ha niile nwere mkwekorita n’ihe ha kwuru n’ihi na Mmụọ Nso naagwa ha ihe ha gaekwu. Onyeozu Pita kwuru otu oge si: “N’ihi na ọ digh amuma ọ bula nke eji ọchichọ madu bu mgbe ọ bula: kama madu sitere na Chineke kwu okwu, mgbe Mọ Nso nēme ka ha kwue” (2 Pita 1:21). Ọ naekwu banyere ndi amuma ahụ Pọl kpọro aha.

Ndi amuma niile ekwuwori maka obibia nke Jisqs. Mgbe ufodu, ha kwuru maka obibia Ya dika Nwa ọhuu amuru na Betlehem, mgbe ozo ha naekwu maka mgbe Ọ gaabia ozo iwelikọ ndinsọ Ya; ma laghachi kwa ibia ichi eze n’eluwuwa n’oge ọchichi nke Otù puku arọ.

Onye Nketa Nke Ihe Niile

Mgbe emesiri Jisqs b́ara, Ya wee gwa anyi ihe Nna Ya chorọ ka anyi mara. Jisqs kachasi ndi amuma niile ukwu di nnoo ukwu nke ukwu na O tinyere aka kee ụwa na ihe niile di nime ụwa. Chineke Nna roputara Jisqs ibu Onye Nketa “ihe nile” nke putara na otu mgbe Jisqs gaje ichi ụwa niile, mmadu niile game kwa ihe niile Ọ si ha mee. Ọ gaenwe ihe niile, Ọ game kwa ka Umụ Ya (ndi niile naesouzo Jisqs n’ezie) soro Ya chia ụwa. Devid kwuru okwu banyere oge ahụ mgbe o dere banyere Chineke: “Riom, na agamenye gi mba nile ka ha buru ihe-nketa gi, I gēji nkpa n’aka igwe tijisia ha; Dika ihe Okpu-ite kpuru ka agatupia ha” (Abu Oma 2:8, 9). Chineke gaenye Jisqs ike ahụ niile.

Pọl kwuru n’ebe a na Jisqs nwekwara aka na okike: “Onye o site-kwa-ra n’aka-Ya me uwa nile.” Jón Onyeozu kwukwara banyere Ya mgbe ọ sirị na Jisqs bu okwu Ahu nke ghorọ anu aru, nke bu mmadu o wee biri n’etiti anyi. “Na mbu ka okwu ahu diri, onye ahu na Chineke diri na mbu. Ekere ihe nile site n’aka-Ya: ekēgh kwa otu ihe ọ bula nke ekeworo ma ọ nogh ya” (Jón 1:1-3). Jisqs na Chineke nori mgbe niile. N’okwu Chineke Pọl guputara: “okparam ka gi onwe-gi bu; Mu onwem amuwo gi ta” (Abu Oma 2:7). Chineke naatuka n’oge amuru Jisqs na Betlehem, mgbe Ọ b́ara n’uwa n’oyiyi mmadu. Jisqs onweYa mere ka ndi naesouzo Ya mara na Ya diworori tupu ya bja n’uwa. N’ekpere Ya tutu akpogide Ya n’obe, Ọ rioro Chineke si: “Nna, Gi onwe-Gi were kwa otuto nke M’nwere n’ebe I no mgbe uwa akadigh nyem otuto ugbu a n’ebe Gi onwe-Gi no” (Jón 17:5).

Ebube Nke Jisqs

Anyị apughị itule ịdị ukwu nke ebube na ike Chineke, kama náagbanyeghị ịdị ukwu Ya, Jisọs nwezuru ebube na ịdị ukwu. Ọ bughị náání na Ya na Chineke yiri lụkoqlu na mgbe òkikè, kama O ji ikike Ya debe ụwa na kpakpando niile na ụwantà niile n'uzo ijè ha. Kama dika o metutara anyị, ihe kachasi ukwu Jisọs mere bu inwuwuwu n'ihie mmehie anyị, ka anyị wee ghara ita ahuhu n'okụ ala mmuo n'ihie ihe anyị mejoro. N'ihie na Jisọs nwuwuwuwu n'ihie mmehie anyị, abiyi puru irio Ya ka Ọ gbaghara anyị, O wee gbaghara, sachapu mmehie anyị, mee kwa ka anyị buru ndi ezionume n'anya Chineke, dika ndi naemehiebeghi maqli. Mgbe Ọ luzuoro olu ukwu ahụ, Ọ laghachiri n'eluigwe, wee nodu n'aka Nri Chineke.

Atọ Nimeotù n'ịchị IsiChineke

Ufodu ndi naezisa na o bu naani otu onye di nime ibuisi nke Chineke: naani Jisọs. Anyi amatawo na Chineke kwuruokwu na mgbe garaaga site na ndi amuma, kama n'oge Agba Ohu a, O kwuruokwu site na Jisọs. Ozokwa, Jisọs kpereekpere nye Nna (O kpeghe ekpere nye onweYa) wee riu Ya ka o were ebube Ya na Nna nwekorori n'Eluigwe gosi ndi naesouzo Ya. Ọ buru na enwere Nna na Okpara enwewori mmadu abuo. Mgbe Jisọs luhara olu Ya n'ụwa, Ọ noduru ala n'aka nri Chineke -- n'akuku Onye ozọ.

Enwekwara onye nke atọ nime ichisi Chineke -- Mmuo Nso Ndi nke Kraist naeji isiokwu nke bu Atonimeotu iji gosi Chineke Nna, Chineke Okpara na Chineke Mmuo Nso. Onye ode abụ gosiputara Ya: “Atọ nime otu, Chukwu di ngozi!” Mmuo Nso nwekwara aka n'okikè, n'ihie na akwukwonso kwuru si; “Mo Chineke nerughari kwa n'elu miri” (Jenesis 1:2). Mgbe ekere mmadu, Chineke siri, “Ka ayi kpua madu n'oninyo ayi, dika oiyi-ayi si di” (Jenesis 1:26). Mgbe anyi na eji mkporokwu “ayi” na “nke-ayi” o putara na anyi n'ekwuokwu banyere ndi ka otu onye.

Chineke Naenweghi Mgbanwe

PoI guputara ezigbo okwu nke okikè dika edere Ya n'Abu Oma 102 mgbe o siri, “Gi onwe-gi, onye-nwe-ayi, na mbu ka I toro nto-ala nke uwa; Olu aka-gi ka elu-igwe bu kwa: Ha onwe-ha gala n'iyi; Ma Gi onwe-Gi nanogide; Ha nile gaka kwa nka dika uwe; Dika akwa-ngbokwasi ka I gapiakota kwa ha, dika uwe, agagbanwe kwa ha: Ma Gi onwe-gi bu Onye ahu nke nadi mgbe nile, Aru-Gi nile agagh-agwu kwa agwu” (Ndi Hibu 1:10-12). Ihe niile di n'ụwa gaaka nka wee laghachi kwa n'aja.

Ndi na achoputa ihe garaaga site n'igwuputa ala (Archeologists), mgbe ha naegwu ala n'ala akoro gwuputara otu mkporokpo obodo ewuru n'elu ibe ya, nke mere na mgbe ufodu, ha naachoputa obodo asaa maobu asato, ndi diri n'oge di ichiche n'akuko ụwa. Umummadu biri n'oge ahụ di ichiche ka echefuoro. Otu ubochi aga ebibi kwa ụwa niile. “The Nile di n'elu-uwa gamba kwa oku we la n'iyi, uwa na olu Nile aluru nime ya gerechapu kwa” (2 Pita 3:10). Kama Chineke naadi rue mgbe ebighiebi. Ọ diri, Ọ ga nadi kwa mgbe niile. Mgbe Jisọs lusirolu Ya n'ụwa, Ọ ga enyeghachi Nna ike niile. “Ma mgbe o bua agedowori ihe Nile n'okpuru ya, mgbe ahu ka agedo Okpara ahu onwe-ya n'okpuru onye ahu nke doworo ihe Nile n'okpuru Ya, ka Chineke we buru ihe Nile nime ihe Nile” (I Ndi Korint 15:28).

Ọ buru na aga ebibicha ihe di n'ụwa nke a, ihe bu nke Chineke ewe nogide rue mgbe ebighiebi, anyi nwere ike ihu na ihe kachasi mkpa na ndu anyi bu ibu enyi Chineke, ikwuputa ma rapukwa mmehie anyi, ka ewe muo anyi ozọ, buru ndi edozuru nsọ, naeme kwa ihe di Ya ezimma; Ọ ga ekuru anyi lakuru onweYa ibi n'Eluigwe rue mgbe ebighiebi. Ọ bu ezie na umummadu naanwu, anaru ha ewe laghachi kwa n'aja, kama mmuo ha naadi ndu rue mgbe ebighiebi, n'Eluigwe maobu kwa n'oku alammuo. Anyi nwere ezi oghere di ebube ife Chineke ofufe nime ndu a. Ọ buru na anyi anwu tupu Jisọs abia, anaru anyi alaghachi kwa n'aja, n'obibia Ya agaeme ka aru anyi si n'onwu bilie, n'aru enwoghara enwogha, anyi gaadi ndu soro kwa Jisọs naachiochichi rue mgbe ebighiebi.

Ndi Iro Nke Jisọs

Mgbe Jisọs laghachiri n'Eluigwe, mgbe Ọ bichasiri n'ụwa, akpogide Ya n'obe, O si n'onwu bilie ozọ, Chineke siri ya: “Nodu ala n'Aka nrim, rue mgbe M'gedo ndi-iro-Gi ka ihe mgbakwasi ukwu-Gi abua.” Ugwu a Jisọs nwere otutu ndi iro n'ụwa nke a. Onye bua naaju ife Jisọs ofufe bu onyeiro Ya. Ma mgbe Chineke zitere ikpe, ndi iro Jisọs niile ka aga emeri, takwa ha ahuhu.

Ndị mmụọzi bụ ihe èkèrèkè dī nsọ n’Eluigwe ndị náeme ihe Chineke ziri ha mee. Ma ha adighi ukwu rue idị ukwu nke Jisọs. Chinene ekweghi mmụọzi o bula mkwa ike na ngozi O kwere Jisọs ná mkwa, Okpara Ya O muru náání Ya. Jisọs nwere ike niile n’Eluigwe na n’eluwa ugbo a, kama O naenye mmadu oghere ichi achị dika o si choo; ya mere anyi naenwe nsogbu mgbe o bula -- agha na uzu agha, igbu mmadu na izuori, na ihe o bula di njo. Ma mgbe Jisọs gaewere ike ochichi govment n’Ochichi otu Puku aro, udo gaekpuchi eluwa dum. Anyi gaenwe ochichi eziumume, nsogbu agaghi adi kwa ozo, maobu enweghi oluaka, maobu oké okochi na unwu, n’ebe umummadu ganaedebe Iwu Ya.

Ijezi Nke Ndi Mmụọzi

Ndị mmụọzi ka ana ewe site n’oge garaaga dika ndi naejezi sitere n’ebe Chineke no. Ndi mmụọzi ziri Abraham na o ga amuta nwa nwoke; ha gwara Lot maka mbibi Sodom na Gomora; otu mmụọzi ziri Zakarias na o gaamu nwa nwoke agaakpo aha ya Jon; O zikwara Meri na o gaabu nne Jisọs. Mgbe Jisọs kperekpere n’ogige ahụ, mgbe O no n’oké ihe mgbu n’obi Ya, ndi mmụọzi bjara nyere Ya aka. O si na Ya nwere ike ikpo ihe kariri Legion ndi mmụọzi irinaabuo ichebe Ya maoburu na o di mkpa, kama O choghi nchebu; n’ihi na oge ikpogide Ya n’obe eruwo. Otu mmụọzi kwa mechiorori onu odum mgbe Daniel no nime olulu odum; mmụọzi meghekawara onuzo ulomkporo doputa kwa Pita na ndi ozi ozo.

Taa, Chineke naezite mmụọzi ileketa ndi naejere Ya ozi. Jisọs ziri ihe gbasara otu onye ariri bu kwa ogbenye nke naatogboro n’onuzo ama otu onye ogaranya, ma mgbe o nwuru, ndi mmụọzi kuru ya ba na paradise. Anyi apughi ihu ndi mmụọzi anya, ma anyi mara n’otutu mgbe ha naanaputa anyi site n’ihe mberede, doputa kwa anyi mgbe o foduru naani otu ntabianya ka anyi daba n’iru ugboala naagba oso; zoputa kwa anyi ka mmiri ghara iri anyi, gbakwara anyi ama maka ihe egwu ndiozo. Ndi naezisa ozioma na mba ndi naekpere arusi ahwo ndi mmụọzi n’elu ulo ha mgbe ha no n’oké ihe egwu. “Mo-zi nke JEHOVA na-ama ulo ikwu ya gburugburu ndi natu egwu ya, o we doputa ha” (Abu Oma 34:7). Anyi naekele Chineke maka ndi mmụọzi naechebe anyi, ma Jisọs ka ha niile ukwu. O bu Onyenzoputa anyi. Site na Ya anyi naenwe ndu ebighiebi.

AJUJU DI ICHEICHE

1. Gini ka ndi amuma Agba Ochie buru amuma banyere?
2. Onye gwara ndi amuma a ihe ha gaekwu?
3. Onye keru uwa?
4. Mmadu ole no n’ichisi nke Chineke?
5. Gini ka Chineke Nna kporo Jisọs?
6. Rue ole mgbe ka Jisọs naadi?
7. Onye gaeso Jisọs chikoo n’uwa?
8. Kwuputa ufodu olu nke ndi mmụọzi?.